

Ռաֆֆի

Նվեր Վասպուրական արծվույն

Հավուր միում համախմբյալք
Գիշերահավք ի մի վայր,
Ատյան կազմյալ մեծ խորհրդոց՝
Զրույց առնեն այր ընդ այր:

Անդ էր բուոց և չղջիկանց
Միահեծան ծերակույտ.
Որոշեին՝ զի՞նչ աշխարհին
Յուրյանց է վնաս, կամ օգուտ:

«Լուարո՛ւք ասեր, պետք և արքայք,
Որ ի գլուխս կապեք թագ.
Դուք, տիրապետք ժողովրդոց
Մութ գիշերուն ժամանակ»:

Հարյավ ի յոտս ոմն ի նոցունց,
Քարոզ կարդաց նա սաստիկ,
Եվ ամբոխն բազմաժողով
Ուկն դներ հույժ մնջիկ:

«Գիտե՞ք, ցորչափ սիրյաց զմեզ
Տարտարոսյան Պլուտոն.
Մինչ գիշերի արար մեզ հավ
Հայաստանին ի կեդրոն:

Աստ ի խավար շիր մեզ մոայլ,
Ո՛չ տիրե և նինչ Մորփյան,
Յորս ելանենք ազատորեն,
Միշտ երջանիկ ի հանգստյան:

Մյուս կենդանիք գիշերամարտք
Անկյալ դնեն ի թմբիր.
Մինչ Ուզումայան Ֆեթուհի
Լույս ծագե ի երկիր:

Իսկ ես այժմ գնոր աղետից
Չչարաց լինիմ ձեզ գուժկան.
Թեպետ խոցք սիրտս ի ներքուստ
Եվ շփոթն միտք իմ համայն:

Չի՞նչ այս ճաճանչք, որք ցոլանան,
Չի՞նչ լույս ցայտե շողշողուն,
Տեղի տա մութն ի խորս լերանց,
Եվ արշալույս փայլե սիրուն:

Ահա Վարագ բոցավառյալ
Արփիանան գեղանիդ,
Միթե ի հանգ ո՞չ ելանեն
Բանք գոր ասացին մեր նախնիք.

Թե յավուր միում Վարագյան
Ի բարձրաբերձ գագաթան,
Ուր Դիոսի մեծ Արծվին
Քառաթևյան մահարձան:

Չերթ գեփյուռիկ հրաշանորոզ՝
Արծիվ ոմն լայնաթև՝
Վեր կենցի շքեղափառ
Խավարելոց նա պարզև:

Նա ի Վարագ սրբանվեր,
Ի գլուխ լերին բարձրագահ,
Աթենյան կառուսցե՛ տաճար
Ի մաստուհվոյն հզոր, անմահ:

Անդ ժողովյալ գմատղերամ
Քնքուշ մուգայս Վասպուրական,
Կրթեսցին հուսում, արհեստ,
Յանուշ ի կյանս Պատնասյան:

Հաջորդեսցին այս վաղեմի
Կյանք խոհական, գերերջանիկ,
Ո՛չ նինջ լիցի և ո՛չ մռայլ
Հինավուրց դար ոսկեդինիկ:

Անդ Ապոլոն, դափնապսակ,
Յուրն ախորժ ներդաշնակ,
Չարթուսցե գթմբյալ ոգիս
Ի դյութական նվագ:

Եվ մուգայից երգք քաղցրիկք,
Քան Միրենյան անուշ սրինգ,
Մտած բազմաց լեցին գրգիռ,
Վերամբառնալ անդ ուր երկինք:

Եվ դալկացյալ Հայոց արեգ,
Առույգ լուսով կենսանորոգ,
Ճախարակյալ՝ շրջան առցե
Հայաստանին ի յոլորտ:

Ծագիցե լո՛ւյս... և արփենվոյն
Ոսկիաձույլ սուր սլաքի
Վանեն գմութն ընդ բնակչաց
Ի խորս լերանց ամրափակ:

Այսպես յոր ճառ է ած յավարտ
Բագնախորհուրդ ծերունին,
Եվ բոթաբեր ազգյաց սարսափ
Խավարասեր խուժանին:

Մինչև ոմն ի շղջկանց
Հարյավ ի յոտս անդատին
Եվ ողբալի կարդաց բարբառ,
Ձայնը հատավ յանձուկ սրտին:

Ծագյա՛վ լույս եղերական՝
Կործանման մեր չար գուշակ՝
Ա՛խ, մաշեցինք ի փահարս,
Ի խորշս լերանց սովաստակ:

Քանզի ազգ մեր խավարաբնակ
Չը կարե որսալ ի լույս ցերեկ.
Չի մեր աչեր կուրացուցանե
Յուր ճաճանչոք պայծառ արեգ:

Իսկ աչք է՛. մեր ի՞նչ է հնար,
Ի՞նչ և ընդ այս խորհուրդ լավ,
Քանզի հատավ հույս մեր կենաց,
Ազատություն մեր կորյավ:

Եվ շղջկանն ընդմիջյալ խոսք
Յոտին եկաց ծերունին.
Եվ ընդհատյալ գյուր բանին թել
Այսպես կցյաց խոհունին.

Ընդդեմ կքրել վեհ արծվիդ
Է արացել ընդ խթան.
Բա՛վ է, եղբայրք, որչափ կերայք
Չազգ կենդանյաց ի մթան:

Իսկ այդ այժմ ամենուրեք
Ծավալվեցավ լույս ճշմարտին.
Եվ մենք թողուցք մթին խավար
Եվ գխորշն աղջամղջին:

Եվ Արծիվդ այդ չէ ումպետ ոք
Պատգամաբեր է Դիոսին,
Մատիցուք հոժար սրտով
Ընդ հովանյավ թևոց նորին:

Եվ հինավուրց կիրքք նյութականք
Ի սրտից մեր թո՛ղ ջնջեսցին.
Եվ ոչ անձինք մեր նանրասերք
Ի սնոտիս մաշեսցին:

Որպես նախնիք մեր քաղցրաձայն՝
Եվ մեր երգոց ներդաշնակ՝
Ի Վարագյանն յարտևանանց՝
Թո՛ղ հնջեսցին անուշակ:

Կարի գշարյալ յոտս եկաց
Չղջկին բան հերքյանց բուն.
Խավարաբնակք հաճ և հավան
Եղեն նման ողջ, համբուն:

Ուխտ ուխտեցին երդմամբ հաստատ
Ընդդեմ լինել Արծվին,
Գործոց լինել խոչընդակ,
Չնջել զճիգս բնավին:

Չի արգելցի լուսույն ծագում,
Տիրեսցեն միշտ մահ և խավար.
Եվ կենդանիք թմրյալ ի քուն,
Կապտել կարեցին նոքա ավար:

Կեցցե՛ հավերժ, կեցցե՛ բուն...
Ձայն որոտաց յամենուստ,
Կեցցե՛ հաղթողն, կեցցե՛ բուն...
Գոռաց դժոխքն ի ներքուստ: